

Den største verdien i Norge er folk

Taler

Trygve Slagsvold Vedum

Dato

6 oktober 2023

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Finanstalen

1 President,

I Norge har vi gjennom årtier og med ulike regjeringer lyktes med å skape et samfunn hvor fellesskapet står sterkt.

5

Et fellesskap med små sosiale og geografiske forskjeller og høy tillit, et fellesskap som har tjent det norske folket godt.

President, de største verdiene våre er ikke fra oljen i Nordsjøen.

10

Den største verdien i Norge er folk.

Det er også folk som skaper de største økonomiske verdiene i samfunnet vårt, det vil si summen av folks arbeidsinnsats i hele landet.

15

Disse økonomiske verdiene skapes av butikkarbeideren i Hammerfest, maskinisten i Lindesnes, økonomisjefen i den lokale bedriften i Halden, og den NAV-ansatte i Stavanger som hjelper folk som trenger fellesskapets ekstra støtte i en periode av livet.

20

I Norge har det vært mulig - og skal fortsatt være mulig - å skape store økonomiske verdier. Det er helt nødvendig.

Uten at det skapes verdier, har vi ikke noe å dele.

25

Ja, det er viktig å skape for å dele.

Men også viktig å dele for å skape.

Det er den norske samfunnskontrakten.

30

President.

- 35 Det norske fellesskapet legger godt til rette for at de som ønsker det, og har evne til det, kan oppnå økonomisk suksess.

Bak store private formuer ligger det stor innsats.

- 40 Vellykkede private bedrifter og store personlige formuer i Norge er ikke bare et resultat av egen innsats.

En forutsetning for å kunne bygge opp disse verdiene, er offentlige skapte rammebetingelser.

45

Gratis skole, gode universiteter, forskning, kompetent arbeidskraft, et godt pensjonssystem, trygdeordninger, gratis tilgang til sykehus og helsetjenester.

- 50 Det norske fellesskapet sørger for forutsigbare rammebetingelser, infrastruktur, ordnede forhold i arbeidsmarkedet og i lønnsdannelsen.

Alt dette, og mer til, er støtte som staten, fylkeskommunene og kommunene bidrar med til folk og næringsliv over hele landet.

- 55 Og disse fellesgodene har vi alle sammen glede av hver eneste dag.

Hvis vi har det bra, eller om bedriften går godt, trenger vi fellesskapet i mindre grad.

- 60 Hvis verden er urolig, hverdagen føles utrygg, eller man opplever sykdom, kan folk være trygg på at vi sammen har bygget et fellesskap som stiller opp.

Det sterke fellesskapet er bærebjelken i den norske modellen.

65

President.

70 Verdien av små forskjeller og høy tillit i samfunnet er noe vi alle nyter godt av.
Enten du er arbeidstaker eller arbeidsgiver.

Dette er noe mange har pekt på, blant annet NHO i sin perspektivmelding for næringslivet fra 2018.

75

Der viser de til hvilken betydning små forskjeller har, blant annet for økonomisk vekst og innovasjon.

I den samme rapporten peker NHO også på at for store ulikheter i et samfunn
80 kan gå ut over tilliten.

Fordeling gjør det mulig å gi alle et godt utgangspunkt for å leve gode liv.

85

President.

Krig, uro og ettervirkninger av pandemien har rammet mange hardt i form av økte levekostnader og gjort verden mer utrygg.

90

Mange i Norge har nå en krevende økonomisk hverdag.

Den høye prisveksten treffer dem som har minst, hardest.

95 Og, president, vi må stille opp for dem som trenger det mest.

Det er også avgjørende å sikre gode velferdstjenester, for alle.

Det viktigste for folks lommebok er fortsatt å få ned prisveksten og sikre at folk
100 har en jobb å gå til.

Sånn kan vi raskere komme tilbake til en tryggere økonomisk hverdag for alle.

Nå ser vi tegn til at vi er på riktig vei:

105

- Det forventes at prisveksten vil gå ned neste år.
- Ledigheten er fortsatt svært lav, og det er fortsatt høy etterspørsel etter arbeidskraft.
- 110 - Eksporten fra fastlandsøkonomien er rekordhøy, og eksportbedrifter har høy lønnsomhet.
- Både oljeinvesteringene og investeringene i fastlandsbedriftene er på høye nivåer.

115

President.

120 Vi har lagt vekt på at det samlede finanspolitiske opplegget ikke skal forsterke presset på renten.

Høyere rente slår ut i privatøkonomien til folk som har boliglån og bidrar til økte levekostnader.

125 Nødvendige utgifter i budsjettet som kommer av den ekstraordinære situasjonen vi nå står i, er derfor håndtert innenfor en ansvarlig økonomisk ramme.

130 Regjeringen har fått på plass en rekke tiltak med mål om å bedre folks hverdagsøkonomi.

Vi fikk raskt på plass en strømstønsordning som reduserer strømutfiftene for husholdningene og borettslag.

135 I høst har vi endret ordningen, og er nå inne i den andre måneden hvor beregningen av stønsden er basert på strømpriser i hver enkelt time, og stønsdgraden er 90 prosent hele året.

140 Vinteren 2024 blir det en forsterket og bedre ordning sammenlignet med forrige vintersesong.

I dette budsjettet foreslår vi en betydelig reduksjon av barnehageprisene.

Her gjør vi en tydelig politisk prioritering som vil bety mye for økonomien til

familier med små barn.

Regjeringen foreslår å redusere maksprisen i barnehagene til 2 000 kroner fra 1. august 2024.

150

Dersom barnehageprisen bare hadde fulgt prisjustering fra vi overtok, ville den i 2024 til sammenligning vært over 3 600 kroner.

155

I kommuner i mindre sentrale strøk, foreslår vi at maksprisen skal være 1 500 kroner.

Dette løftet for norske barnefamilier kan vi gjøre takket være inntekter fra grunnrenteskatt på havbruk. Det er slik fordeling virker i praksis.

160

President.

165

I vanskelige tider er det ekstra viktig at fellesskapet stiller opp for dem som trenger det mest.

Fra 1. juli 2023 ble de statlig veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp økt med 10 prosent.

170

For 2024 er økningen videreført, og satsene blir justert i tråd med anslått prisvekst.

Bostøtten er også økt for å kompensere for høye kostnader.

175

Studiestøtten økte med 7 prosent for studieåret 2023-2024.

Det gir om lag 9 000 kroner mer til studentene i året.

180

For neste studieår justerer vi opp studiestøtten i tråd med prisvekst, og foreslår økte satser for borteboer- og utstyrsstipend i Lånekassen for elever i videregående opplæring.

De som mottar trygder og pensjoner, blir kompensert for den høye

185 prisstigningen gjennom pensjons- og trygdereguleringen.

I trygdeoppgjøret i mai ble løpende pensjoner økt med 8,5 prosent, det er høyere enn vanlig, men det var helt nødvendig.

190 Dette skjedde etter at Stortinget i forrige periode vedtok at alderspensjon skulle reguleres med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst.

Ytelsene vil som vanlig økes på nytt neste mai.

195 Regjeringens skattepolitikk med lettelser på lave og middels inntekter har bidratt til å lette byrdene ved høy prisstigning.

Medregnet forslaget for 2024 vil skatte- og avgiftsnivået for folks inntekter ha blitt redusert med 4,1 milliarder kroner siden denne regjeringen tiltrådte.

200

85 prosent av skattyterne vil få om lag uendret eller lavere inntektsskatt med regjeringens forslag for 2024.

205

President.

Det er både viktig og riktig at vi som fellesskap hjelper ulike grupper i samfunnet når de trenger det.

210

Men det aller viktigste for folks økonomi, er at de har en jobb å gå til.

Vi kan, og vi skal, bidra med ulike ytelser slik at alle - også de som ikke kan jobbe - får muligheten til å leve gode liv.

215

Men det som virkelig motvirker fattigdom, det som virkelig utjevner sosiale forskjeller, det er arbeid.

Derfor er det så viktig at alle som kan jobbe, skal kunne gjøre det.

220

President.

225

For meg og for denne regjeringen står arbeidslinja helt sentralt.

Arbeidslinja handler om å gi folk mulighet til å delta i arbeidslivet, samtidig som vi har et sikkerhetsnett som ivaretar dem som ikke klarer å stå i jobb.

230

Målet er at flest mulig skal jobbe. Derfor må det lønne seg å stå opp om morgenen.

Det er bra å se at flere som tidligere stod utenfor arbeid og utdanning nå kommer i aktivitet.

235

Flere av dem som mottar helserelaterte trygdeytelser, må over i jobb.

Spesielt er det viktig å unngå at ungdom faller utenfor opplæring og arbeid.

240

Regjeringen viderefører derfor ungdomsgarantien, som garanterer de under 30 år arbeid, utdanning eller opplæring.

Det vil også settes i gang et forsøk med arbeidsorientert uføretrygd for nye unge uføre i 2024.

245

Arbeidsmarkedstiltak bidrar til å få flere med i arbeidslivet.

For å styrke innsatsen for å få flere raskere over i jobb, ble bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak økt i andre halvår 2023.

250

Regjeringen viderefører satsingen på dette nivået i 2024. Ungdom, langtidsledige, personer med nedsatt arbeidsevne, fordrevne fra Ukraina og øvrige innvandrere fra land utenfor EØS gis prioritet for å delta på tiltak.

255

Vi foreslår også å øke bevilgningen til det gode tiltaket varig tilrettelagt arbeid.

260

President.

Vi har sagt at arbeidsfolk skal merke at det er denne regjeringen som nå sitter ved roret.

265

Vi har gjort flere lettelser i skattereglene for arbeidsfolk.

Vi har allerede økt reisefradraget betydelig, for folk som pendler til og fra jobb hver dag, og vi har doblet fagforeningsfradraget.

270

Nå foreslår vi å øke satsen for fradrag og skattefri dekning av kost for dem som bor på brakker og pensjonat, og for langtransportsjåfører.

Vi foreslår også at flere av dem som i dag seiler til sjøs, får rett til fradraget for sjøfolk.

275

Vi viser altså i praksis at vi også i dette budsjettforslaget fortsetter å stille opp for arbeidsfolk og at det skal lønne seg å jobbe.

280

President.

Jeg vil igjen understreke betydningen av våre universelle velferdsordninger - som barnehager, billigere SFO og barnetrygd.

285

De bidrar rett inn i folks hverdagsøkonomi, samtidig som de legger til rette for at flere kan arbeide.

Disse universelle velferdsordningene, våre fellesskapsløsninger, er viktige for at vi skal lykkes med å utjevne sosiale og geografiske forskjeller.

290

President.

295

Da jeg sto her for å holde finanstalen for ett år siden, var situasjonen uoversiktlig både for oss her i Norge og internasjonalt.

Prisveksten som fulgte med den internasjonale uroen, ble sterkere enn anslått.

300

Dette førte til at det i vår ble nødvendig å justere budsjettet mer enn normalt for å opprettholde grunnleggende velferdstjenester.

305 Når jeg står her i dag, er hovedscenariet for norsk økonomi en «myk landing» der inflasjonen kommer ned, samtidig som sysselsettingen holder seg høy og arbeidsledigheten holder seg lav.

Da vil også folks kjøpekraft etter hvert øke, noe som vil gjøre hverdagen lettere.

310

Dette bildet deles av andre sentrale institusjoner som gir prognoser for utviklingen i norsk økonomi. Økonomiske framskrivinger vil alltid være usikre, men det er mindre usikkerhet nå enn for ett år siden.

315

President.

320 Målet for den økonomiske politikken er vekst som bidrar til bred velstandsøkning og arbeid til alle.

Det bidrar til mer rettferdig fordeling som reduserer forskjellene, og en sterk velferdsstat med gode tjenester, uavhengig av folks lommebok og bosted.

325 Arbeidsledigheten er på et svært lavt nivå, og betydelig lavere enn gjennomsnittet de siste 20 årene.

130 000 flere har kommet i arbeid under denne regjeringen.

330 Dette gode utgangspunktet må vi bevare samtidig som vi bidrar til å dempe prisveksten.

Hvis ikke finanspolitikken og lønnsdannelsen bidrar i den nødvendige stabiliseringen, risikerer vi at renten må øke mer enn den ellers hadde trengt.

335 Men i Norge så bidrar partene med det. Vi har gode fagforeninger, vi har gode arbeidsgivere. Den norske modellen får dette til.

President.

Budsjettet for 2024 gir trygghet og muligheter for folk og bedrifter i hele Norge.

345

Med krig i Europa, rekordmange flyktninger og høy kostnadsvekst er det nødvendig å øke utgiftene på flere områder.

350

Det ville vært uansvarlig å ikke dekke utgiftene til integrering av flyktninger fra Ukraina på om lag 25 milliarder kroner, eller ikke dekke kostnadsveksten i sykehusene på over 10 milliarder kroner sammenlignet med budsjettet vi la frem i fjor.

355

Vi kan selvsagt ikke la være å finansiere folketrygden, selv om utgiftene er blitt mer enn 60 milliarder kroner høyere på ett år.

Vi må opprettholde gode velferdstjenester for alle og ivareta dem som har minst. Samtidig skal vi ivareta en grønn omstilling og nå våre klimamål.

360

Budsjettet holdes likevel innenfor ansvarlige økonomiske rammer, slik at vi unngår å forsterke presset på økonomien.

365

President.

Det finanspolitiske opplegget for 2024 bidrar til trygg og ansvarlig økonomisk styring i en urolig tid.

370

Budsjettforslaget gir et fondsuttak på 2,7 prosent av Statens pensjonsfond utland, altså godt under den langsiktige forventede realavkastningen på tre prosent.

375

Finansdepartementet beregner hvordan budsjettet påvirker norsk økonomi ved hjelp av modellverktøy som er utviklet av SSB og av Finansdepartementet.

Ifølge modellene virker budsjettforslaget for 2024 nær nøytralt på aktiviteten i økonomien.

President.

385 I dag får vi vite hvem som skal få tildelt Nobels fredspris for 2023.

For 101 år siden, i 1922, ble fredsprisen tildelt Fridtjof Nansen. Den fikk han blant annet for sin humanitære innsats i Ukraina.

390 Hadde han levd nå, er jeg sikker på at Nansen ville ha nikket anerkjennende for denne salens enighet om innsats for dagens Ukraina.

Når det virkelig gjelder, så viser det norske folkestyret sin styrke.

395 Da legges motsetningene mellom våre politiske partier til side.

Da ser vi utfordringen på samme måte, da finner vi løsningen sammen, da tar vi beslutningen sammen.

400 Det er nettopp dette som skjedde da Stortinget stilte seg bak regjeringens forslag og vedtok Nansen-programmet.

Både regjeringen og et samlet Storting sier med dette at Norge må stille opp for Ukraina og mennesker på flukt, og vi må bidra til stabilitet og trygghet i Europa.

405

Russlands angrepskrig i Ukraina forårsaker fortsatt enorme lidelser og ødeleggelser.

410 Regjeringen legger derfor fram et budsjett for 2024 hvor Norge vil ta vår del av ansvaret for å hjelpe Ukraina.

Ved å støtte Ukrainas forsvarskamp mot russiske invasjonstyrker, investerer vi på samme tid i vår egen sikkerhet.

415

Regjeringen vil støtte Ukraina med 15 milliarder kroner i 2024 gjennom Nansen-programmet.

420 Støtten er planlagt fordelt mellom 7,5 milliarder kroner i militær støtte og 7,5 milliarder kroner i sivil støtte.

Nansen-programmet er et femårig støtteprogram med en ramme på totalt 75 milliarder kroner i perioden 2023-2027.

425

Vi skal samtidig ta vår del av ansvaret for ukrainske flyktninger som trenger beskyttelse.

430

Flyktningene som kommer, skal integreres gjennom arbeid og utdanning i hele landet.

Norges engasjement også utenfor Ukraina videreføres på et høyt nivå. Regjeringen foreslår et samlet bistandsbudsjett som øker med 7,5 milliarder kroner sammenlignet med budsjettet Stortinget vedtok i fjor.

435

Det gir et bistandsbudsjett på nesten 52 milliarder kroner.

Med regjeringens budsjettforslag er de budsjettmessige konsekvensene av krigen i Ukraina anslått til 44 milliarder kroner i 2024.

440

Det er om lag tilsvarende nivå som vi er kommet opp på i år.

445

President.

Når fellesskapet er under press, øker forsikringspremien som kreves for å holde fellesskapet vårt trygt.

450

Parallelt som vi jobber for å trygge økonomien til den enkelte, må vi også prioritere trygghet og økt nasjonal beredskap.

Budsjettforslaget øker den norske forsvarsevnen og viderefører et høyt nivå på den sivile beredskapen.

455

Vi foreslår et forsvarsbudsjett på om lag 91 milliarder kroner, en økning på over

15 milliarder kroner fra budsjettet Stortinget vedtok i fjor.

460 Siden denne regjeringen overtok, har forsvarsbudsjettet økt med hele 40 prosent. Med vårt budsjettforslag ligger vi foran skjema for å nå målet om å bruke to prosent av BNP til forsvarsformål fra 2026.

Budsjettforslaget legger til rette for økt operativ evne i forsvaret, blant annet
465 gjennom økt forsyningsberedskap og oppfølging av investeringer i kampfly, nye ubåter, nye kystvakt fartøyer, ny maritim helikopterkapasitet og nye stridsvogner.

470

President.

Politiet er kjernen i folks hverdagstrygghet i hele landet.

475 Regjeringen foreslår å styrke bevilgningene til politiet blant annet for å legge til rette for høyt bemannings- og aktivitetsnivå i politidistriktene, opprette nye tjenestesteder, øke innsatsen mot kriminelle gjenger i Oslo, forbedre straffereaksjoner og oppfølging av ungdom - og øke kapasiteten til Ungdomsenhet øst i Eidsvoll.

480

I vårt forslag styrkes også Politiets sikkerhetstjeneste.

85 millioner kroner er satt av til politiets arbeid med opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn, og vold i nære relasjoner.

485

Regjeringen ønsker også å styrke rettssikkerheten i Norge. Vi vil øke bevilgning til politiet og påtalemyndigheten. Dette for å gi bedre kapasitet, kvalitet og kompetanse i etterforskning og påtalearbeid.

490 Vi foreslår også å øke bevilgningen til politiet til blant annet flere etterforskere med kompetanse innen økonomisk kriminalitet, og håndtering av digitale beslag.

495

President.

Denne regjeringen vil sørge for grunnleggende, god og lokal velferd i
500 barnehagen, skolen, helsetjenesten, eldreomsorgen og andre viktige tjenester.

I Norge er vi så heldige å ha et levende, lokalt folkestyre.

Vi har nettopp hatt lokalvalg, og rundt om i hele landet er nye lokalpolitikere på
505 vei inn i rådhusene for å gjøre en jobb for sine lokalsamfunn.

Det er, president, disse lokale politikerne som har ansvaret for mange av våre
viktigste velferdstjenester.

510 For dem er en god og forutsigbar kommuneøkonomi den viktigste
forutsetningen for at de kan skape en god og trygg hverdag for sine innbyggere.

Regjeringens budsjettforslag for 2024 gir en realvekst i kommunesektorens frie
inntekter på 6,4 milliarder kroner.
515

Dette er mer enn det som ble varslet i kommuneproposisjonen for 2024.

Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren er solid.

520 Disposisjonsfondene utgjør nå om lag 100 milliarder kroner, tilsvarende rundt
15 prosent av driftsinntektene. Dette er høyt.

God kommuneøkonomi gjenspeiles også i at det er få kommuner på ROBEK-
listen.
525

Den gode økonomiske situasjonen gjør sektoren godt rustet til å fortsatt tilby
gode velferdstjenester fremover.

I neste års budsjett foreslår vi å øke investeringstilskuddet til heldøgns
530 omsorgsplasser for å få flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger i kommunene.

Regjeringen foreslår at sykehusene gis midler som legger til rette for vekst i
pasientbehandlingen og nødvendige investeringer.

Samlet er sykehusbudsjettet over 15 milliarder kroner høyere i dette forslaget enn i budsjettet Stortinget vedtok i fjor.

540 Vi styrker også bevilgninger til psykisk helse. Her følger vi opp opptrappingsplanen til 3 milliarder kroner over ti år.

Regjeringen vil øke bevilgningene til det statlige barnevernet, både som følge av utviklingen i antall barn, barnas behov og for å bidra til videre omstilling.

545

President.

550 Noe av det mest unike med dette landet, er at nesten uansett hvor du drar, kommer du til livskraftige lokalsamfunn som skaper gode, trygge rammer for folks liv.

Dette er noe unikt norsk, og skyldes en rekke aktive, politiske valg gjennom mange tiår.

555

Dette er en norsk politisk tradisjon denne regjeringen har videreutviklet, og gjennom dette budsjettet ønsker vi å forsterke det enda mer.

560 For det norske fellesskapet, er økt fremkommelighet, trygge veier og lavere reisekostnader svært viktig.

Siden denne regjeringen tiltrådte har vi lagt til rette for at 70 fergesamband har blitt gratis, og at fergetakstene på de fleste andre samband er halvert.

565 Helårseffekten av regjeringens tiltak de tre siste årene for å redusere fergetakster og gjøre enkelte fergesamband gratis er på om lag 1,4 milliarder kroner.

Det er mye penger, men vi mener at det er riktig når vi vil at folk skal bo og ha det godt i hele landet.

570

Fra april 2024 vil regjeringen inngå nye kontrakter med flyselskapene som drifter distriktsflyrutene, såkalte FOT-ruter, på kortbanenettet.

575 I de nye kontraktene halveres maksimaltakstene, i tillegg til at vi øker antall ruter og bedrer kapasiteten.

Vi foreslår også oppstart av nye, store veiprosjekter i ulike deler av landet: E6 Megården-Sommerset, E134 Røldal-Seljestad, og E134 Oslofjordforbindelsen -
580 og midler til forberedende arbeid på Arna-Stanghelle.

Vi styrker norsk matberedskap i en krevende tid. Bevilgningen til jordbruksavtalen foreslås økt med 2,9 milliarder kroner i 2024, noe som betyr at bevilgningene til jordbruksavtalen har økt fra 17 til 27 milliarder kroner fra
585 denne regjeringen tiltrådte.

Regjeringen er opptatt av at vi utnytter alle de fantastiske ressursene dette landet
590 har å by på, både mennesker og natur.

Skal vi klare å ta hele landet i bruk, er det avgjørende at vi gir folk økonomisk handlingsrom som gjør det attraktivt å leve og bo også utenfor de store byene.

595 Regjeringen er opptatt av å prioritere tiltak rettet mot barnefamilier og unge voksne som bor og arbeider i tiltakssonen i Nord-Troms og Finnmark.

Vi samler og forenkler virkemidlene på skatteområdet.

600 I tråd med det vi sa i distriktsmeldingen, foreslår regjeringen å øke Finnmarksfradraget ytterligere i statsbudsjettet for 2024, fra drøyt 20 000 kroner til 30 000 kroner.

Siden 2021 har regjeringen allerede styrket de særskilte tiltakene i tiltakssonen
605 med om lag 170 millioner kroner.

President.

610

Klimakrisen er ikke satt på vent, noe ekstremværet «Hans» og mange tilsvarende hendelser i andre land den siste tiden minner oss om.

615 Med dette budsjettet legger Regjeringen til rette for utslippskutt, og vi presenterer en troverdig plan for hvordan klimaforpliktelsene våre skal innfris.

Ambisjonen vår er at vi skal klare det uten å gjøre hverdagen vanskeligere for folk.

620

Når det koster å slippe ut klimagasser, blir det lønnsomt å investere i klimavennlige løsninger og produksjon med lave utslipp blir mer konkurransedyktig.

625 Vi fortsetter den forrige regjeringens plan for opptrapping av klimaavgiftene til 2 000 kroner i 2030. Med et slikt langsiktig mål får næringsliv og forbrukere tid til å omstille seg.

Regjeringen fortsetter arbeidet med et grønt industriløft.

630

Vi har innført som et hovedprinsipp at prosjekter som mottar støtte fra det næringsrettede virkemiddelapparatet, skal ha en plass på veien mot omstilling av norsk økonomi, og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.

635 Vi foreslår en bevilgning til Enova på 5,8 milliarder kroner i 2024, en økning på over 400 millioner kroner fra budsjettet Stortinget vedtok i fjor.

Vi foreslår å trappe opp kapasiteten hos energimyndighetene.

640 Dette vil bidra til raskere utbygging av havvind og til raskere konsesjonsbehandling av fornybar kraft og anlegg for nett.

Vi foreslår også midler til å forberede en havvindutlysning i 2025.

645

President.

650 Skatte- og avgiftssystemet er grunnmuren for rettferdig fordeling, vekst og finansiering av velferden vår. Det skal gi gode rammebetingelser for arbeid og verdiskaping i hele landet og være forutsigbart for folk og bedrifter.

655 Regjeringen foreslår skatte- og avgiftslettelser på 6 milliarder kroner i 2024-
budsjettet.

Siden regjeringen tiltrådte har vi redusert skatte- og avgiftsnivået for folks
inntekter med 4,1 milliarder kroner.

660 Det inkluderer at inntektsskatten for personer blir redusert med 400 millioner
kroner samlet i 2024.

I vår kuttet vi skatten på pensjon med nær 1,4 milliarder kroner slik at
pensjonister med lave inntekter fikk inntil 4 500 kroner hver, i tillegg til en svært
665 høy pensjonsregulering.

Som nevnt tidligere innfører vi flere skattelettelser for folk i arbeid.

670

President.

Vi gjør flere skattegrep som er positive for næringslivet.

675 - Vi fjerner høyprisbidraget fra 1. oktober i år. Vi sa i fjor at det var en
situasjonsbestemt skatteøkning som skulle avvikles innen utgangen av 2024. Vi
gjør det nå.

- Vi starter utfasing av den ekstra arbeidsgiveravgiften på høye inntekter. Vi sa
da den ble innført, at dette var et midlertidig tiltak. Innslagspunktet økes fra 750
680 000 til 850 000 kroner neste år. Det er en lettelse for arbeidsgivere på 1,8
milliarder kroner. Vi fortsetter utfasingen i budsjetttrundene neste år.

- Vi letter formuesskatten for eiere av næringseiendom i distriktene. Metoden
for å beregne markedsverdien traff ikke godt nok. Og dette gjør vi noe med.
Mange eiendommer utenfor de store byene får nå lavere formuesverdi, og
685 bedriftseiere kan dermed få lavere formuesskatt.

- Vi dobler grensen for direkte utgiftsføring av driftsmidler fra 15 000 til 30 000
kroner. Det er en forenkling.

- Vi gir en halv milliard kroner i lettelse for bedrifter i distriktene. Det gjør vi ved
å øke fribeløp for støtte i den differensierte arbeidsgiveravgiften, fra 500 000 til
690 850 000 kroner i året.

695 President.

Jeg innledet med å peke på viktigheten av fellesskap og omfordeling, og særlig hvor viktig dette er i vanskelige tider.

700 For cirka 100 år siden diskuterte representantene i denne salen hvem som skulle få gleden av de store overskuddene av vannkraften.

Et flertall sørget for å sikre hjemfallsrett og konsesjonslover - at de lokalsamfunnene som hadde vannkraft, skulle få igjen mer.

705

Men også at de enorme verdiene vannkraften utgjorde, skulle være under nasjonal kontroll.

710 På 1970-tallet, ble det en stor diskusjon om vi i Norge skulle ha særbeskatning av olje- og gassressursene, eller ikke.

President.

715

Heldigvis konkluderte det politiske flertallet med at rikdommen fra olje- og gassressursene, og fra vannkraften, skulle komme oss alle til gode. Ikke bare noen få, men også fellesskapet.

720 Takket være de valgene som ble tatt i denne salen da, så har vi SPU (oljefondet) nå.

Oppbyggingen av fondet har bidratt til at Norge i dag - og også i framtiden - er et av verdens aller beste land å bo i.

725

President.

Prinsippet om at lokalsamfunn og fellesskapet skal få ta del i overskuddet fra bruken av våre felles naturressurser, bygger vi videre på.

735 Det er nettopp dette Stortinget gjorde da vi vedtok en grunnrenteskatt på havbruk.

Allerede i dette forslaget til statsbudsjett vi nå legger frem, så høster vi av de første fruktene av grunnrenteskatten på havbruk.

740 For 2023 anslås det at skatten vil gi økte skatteinntekter på rundt 5 milliarder kroner. Kystkommunene får høyere inntekter, og regjeringen kan senke maksprisen i barnehagene i hele landet. Og det viser omfordeling i praksis, til felleskapets beste.

745

President.

750 Vindkraftnæringen har, på samme måte som vannkraftnæringen, eksklusiv tilgang til verdifulle arealer. Det er gunstige vindforhold i Norge, og konsesjonssystemet styrer tilgangen på arealene.

Det betyr at også vindkraft på land kan oppnå en ekstraordinær avkastning, en grunnrente.

755

Tiden er nå moden for å innføre en grunnrenteskatt på landbasert vindkraft, som vi varslet for ett år siden. Det har vært på høring, og vi har lyttet til innspillene som har kommet. Skattesatsen settes lavere enn i høringsforslaget, til 35 prosent, og vil gjelde fra og med 2024.

760

Lokalsamfunn får gevinst med en gang, anslagsvis 390 millioner kroner for neste år. De kommunene som stiller arealer til disposisjon, skal få mer igjen. Minst halvparten av inntektene skal gå til kommunene, gjennom økt produksjonsavgift og ekstra bevilgning i framtidige år med høy grunnrente.

765

Regjeringen har hørt på næringens ønske om romslige overgangsordninger for eksisterende vindkraftanlegg.

770 Det er en prioritering som betyr at statens andel av inntektene vil være marginale i starten, men vil vokse over tid.

Forslaget gir næringen forutsigbare rammebetingelser og legger til rette for utbygging av lønnsom vindkraft i årene fremover. Det sikrer også fellesskapet en
775 rettferdig andel av verdiene.

Dette er fortsettelsen av en stolt norsk tradisjon.

780

President.

Jeg startet med å si at vi i Norge gjennom årtier og med ulike regjeringer har lyktes med å skape et samfunn hvor fellesskapet står sterkt. Det har tjent oss alle
785 svært godt.

Regjeringens viktigste jobb er trygg og ansvarlig økonomisk styring.

Med dette statsbudsjettet sikrer vi gode velferdstjenester for alle og skaper
790 muligheter for folk og bedrifter over hele landet.

I en fortsatt urolig verden er det riktig at vi prioriterer trygghet og beredskap.

Store deler av verden, også vi i Norge, har lagt et urolig år bak oss.

795

Nå ser vi flere positive tegn.

Arbeidsledigheten er lav, det er rekordmange i jobb, og prisveksten vil trolig gå ned neste år.

800

Vi er på riktig vei.

Kilde
regjeringen.no

805

Emner
Arbeidsliv, Barn, Finanstale, Lokalpolitikk, Ukraina, Uro, Velferd, Velferdsstaten, Verdier, Økonomi

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/den-storste-verdien-i-norge-er-folk>

810

815

820

825

830

835

840

845